

PATOLOGIA DE L'AUDICIÓ I DEL LLENGUATGE 23877

Modificat: juliol-2002

Unitat d'Otorrinolaringologia (1)
Departament de cirurgia.

Unitat de psicologia evolutiva i de l'educació (2)
Departament de Psicologia de l'Educació

Professors/es: (1) Juan Lorente (Teoria de la 1^a part)
(2) Cristina Cambra (Teoria de la 2^a part)
(2) Cristina Ulloa (Pràctiques)

OBJECTIUS

L'objectiu principal de l'assignatura és donar eines per avaluar les necessitats educatives especials derivades de la sordesa, especialment les referents al desenvolupament comunicatiu i lingüístic, en el marc del coneixement del desenvolupament psíquic global de l'individu afectat, i per intervenir en aquestes necessitats.

Els objectius específics són:

- Aprofundir en el coneixement de les bases anatòmiques i fisiològiques de l'audició.
- Conèixer els diferents instruments i proves d'avaluació de l'audició.
- Saber analitzar els desenvolupament lingüístic, cognitiu i socioafectiu de les persones sordes.
- Valorar, en cada cas de sordesa, el tipus d'intervenció logopèdica més adequada.

TEMARI

I. Part d'Otorrinolaringologia

1. VALORACIÓN DE LA AUDICION: Historia clínica. Exploración del oído: inspección, palpación, otoscopia, exploración de la trompa de eustaquio, exploración ORL general. Examen genral. Radiología en las enfermedades del oído. Hipoacusia: clasificacion de las hipoacusias. EXPLORACIÓN FUNCIONAL DE LA AUDICIÓN: ACUMETRIA.
2. ANATOMIA FUNCIONAL DE LAS VIAS AUDITIVAS. FISIOLOGÍA DE LA AUDICIÓN: FÍSICA DEL SONIDO: Producción del sonido. Transmisión del sonido. El decibel. Análisis del sonido. Sensibilidad auditiva: umbrales de audición, campo auditivo, unidades en audiolgia. Enmascaramiento. Impedancia. FISIOLOGÍA DE LA AUDICIÓN: del oido externo, oido medio, oido interno y de los centros de la audición. LIMITES PSICOFÍSICOS DEL RENDIMIENTO AUDITIVO: El sonido y el lenguaje hablado. El oído en la comunicación humana.
3. EXAMEN AUDITIU. *EXAMEN AUDIOMÈTRIC SUBJECTIU.*: Audiometria Tonal Liminar. Via aèria. Via óssia. Prova de Rius. Interpretació de l'audiograma. Ensordiment. Mètode SAL. Mètode Rainville Audiometria qualitativa. Classificació de la pèrdua auditiva. Mètode biaural. Audiometria Tonal Supraliminar. Prova de Fowler. SISI test. Fatiga auditiva. Adaptación auditiva. Audiometría automatica. Audiometría de

alta frecuencia. Acufenomeria. Logoaudiometria. *EXAMEN AUDIOMÈTRIC OBJECTIU*: Proves no condicionades. Impedanciometria: concepto basico de la impedanciometria, medida de la impedancia acustica, timpanometria, estudio de la funcion tubarica, reflejo estapedial. Electrocoqueleografia. PEATC: técnica, aplicaciones clinicas, determinación del umbral auditivo, potenciales de latencia media, potenciales corticales lentos y finales. Reflexos condicionats. Reflexos vegetatius.

4. OTOEMISIONES ACÚSTICAS espontaneas, provocadas y productos de distorsión: fundamentos y aplicaciones clinicas. Audiometria fetal. Hipoacusia Psicógena. PRESBIACUSIA. SORDERAS CENTRALES. SORDERA BRUSCAS Y FLUCTUANTES. SORDERAS PROFESIONALES.
5. HIPOACUSIA INFANTIL. EXPLORACIÓN ORL EN EL NIÑO PONENCIA EL lenguaje y su desarrollo. Sordera y adquisición del lenguaje. Sordomudez. Clasificacion de las hipoacusias infantiles. Hipoacusia Congénitas: hereditaria o geneticas adquiridas (prenatales, neonatales, posnatales). Detección precoz y prevención. Diagnostico de la hipoacusia infantil. Examen auditiu. Audiometria lúdica o semiobjectiva. Go-test. Peep-show. Audiometría de Perelló. Audiometria vocal. Simulació. Test de Lombard. Test d'Azzi. Audiometria d'integració cortical. Estrategia de manejo del niño sordo. SCREENING AUDITIVO NEONATAL Y PROTOCOLO
6. PATOLOGIA DE L' OÏDA EXTERNA, MITJA I INTERNA. OTITIS MEDIAS AGUDAS. OTITIS SEROMUCOSAS. OTITIS ADHESIVAS. COMPLICACIONES LOCORREGIONALES DE LAS OTITIS. MALFORMACIONES DEL CAE Y ODIO MEDIO. Malformaciones del oído. Infecciones del SNC Y HIPOACUSIA. OTOTOXICIDAD MEDICAMENTOSA. **Hipoacusia: Metabólicas.** TRAUMA SONORO AGUDOS, CRÓNICOS. Traumatismos craneencefalicos y hipoacusia.
7. Tractamiento médico - quirúrgico. De la patologia otológica: Inflamatoria, no inflamatoria. y traumatica. SECUELAS OTOLOGICAS DE LOS TRAUMATISMOS CRANEOCERVICALES. TTO QUIRÚRGICO DE LA OTOSCLEROSIS. MIRINGOPLASTIA Y OSICULOPLASTIA.
8. . Características electroacústicas de los audífonos. Metodos subjetivos y objetivos de selección de audifonos. Prótesis auditivas implantables. AYUDAS AUDITIVAS. Audioprótesis (prótesis en el lactante y el niño) y intervención logopediaca en el niño hipoacusico. Metodos de rehabilitación del lenguaje en el niño sordo: metodos oralistas y lenguaje de signos. Estimulación precoz y educación del niño sordo.
9. IMPLANTES COCLEARES EN EL ADULTO Y EN EL NIÑO. Implantes y material implantable. **Implantes cocleares.** Principios básicos. Selección de pacientes. Valoración otologica. Contraindicaciones para efectuar un implante coclear. Progresos en educación y rehabilitación. Resultados. REHABILITACIÓN DEL PACIENTE SORDO. IMPLANTES COCLEARES EN LOS NIÑOS

II. Part d'Evolutiva

10. Implicacions comunicatives i lingüístiques dels diferents graus i tipus de sordesa. Diferents sistemes d'intervenció en l'alumnat sord.
11. La peculiaritat en l'adquisició del llenguatge oral.
12. Modalitats d'escolarització. Els serveis educatius a Catalunya: els CREDA.
13. El desenvolupament comunicatiu i cognoscitiu de la criatura sorda durant els primers anys de vida. Els estils comunicatius dels adults oients en interacció amb la criatura sorda. Criteris generals d'orientació logopèdica a nivell familiar.
14. Desenvolupament de les dimensions del llenguatge. Avaluació i diagnòstic del desenvolupament del llenguatge en l'alumnat sord. L'apropiació de la llengua escrita.
15. La intervenció logopèdica per a l'adquisició del llenguatge oral.
16. El desenvolupament socioafectiu i cognoscitiu de l'alumnat sord. L'autoconcepte.
17. La integració socio-laboral de les persones sordes. Les barreres comunicatives.

Estimació, aproximada, del temps de dedicació no presencial que implicada l'estudi de cadascun de les dues parts de l'assignatura: 25h.

PRÀCTIQUES

L'objectiu de les pràctiques són: d'una banda, l'observació de casos clínics a l'hospital i, d'altra banda, l'observació i valoració de la intervenció logopèdica de l'alumnat sord a l'escola integradora.

Les pràctiques dels temes 1-9 es realitzaran a L'Hospital General Universitari de la Vall d'Hebrón de Barcelona Servei d'ORL, Consultes externes primera planta annexes, i d'altres a les aules.

Les pràctiques dels temes 10-17 es realitzaran a l'aula i directament en els centres educatius de l'alumnat amb sordesa. En les sessions pràctiques es seleccionen els continguts relacionats amb la intervenció logopèdica, l'orientació familiar i l'organització d'un centre d'integració.

En finalitzar les pràctiques de la 2ª part de l'assignatura, l'alumnat haurà de presentar un treball, realitzat en petit grup, que es tindrà en compte per pujar la nota de l'examen, sempre que aquest estigui aprovat.

Estimació, aproximada, del temps de dedicació no presencial que implicada la realització del treball de la segona part de l'assignatura: 7h.

avaluació

L'avaluació es farà a partir dels resultats d'un examen tipus test d'elecció múltiple que tindrà dues parts: una clínica, avaluada per J.Lorente, i una d'intervenció logopèdica, avaluada per C.Cambra. Per aprovar l'assignatura, cal haver aprovat les dues parts de l'assignatura i les pràctiques.

Les pràctiques s'avaluaran a partir d'un cas concret.

ASSIGNATURES DE LLIURE ELECCIÓ RECOMANADES

22018 Aspectes Didàctics i Organitzatius per a l'Educació en la Diversitat.

23169 Aspectes Diferencials de l'Educació.

23194 Integració Educativa i Sociolaboral.

23239 Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació Especial.
26902 Mètodes d'Investigació.

BIBLIOGRAFIA

BIBLIOGRAFIA dels temes 1-9:

- ✓ Garcia Tapia R. y Cobeta I.. Diagnostico y tratamiento de los trastornos de la voz. Ponencia Oficial de la Sociedad Española de ORL y Patología Cervico-Facial. Edt. Garsi Madrid 1996
- ✓ Garcia Tapia R , Cervera FJ. Exploración visual de la laringe. Fotografía laringea. En : Tratado de Otorrinolaringología y cirugía de cabeza y cuello. Suarez C. Gil-Carcedo; Marco; Medina; Ortega y Trinidad. Edt. Proyectos Medicos Guadalajara 2000 1836-1858.
- ✓ Perelló J. Sordera Profunda Bilateral Prelocutiva. Edt. Masson 4º edición Barcelona 1992.
- ✓ Perelló J. Trastornos del habla. Edt. Masson 5º edición Barcelona 1995.
- ✓ Courtat P.,Peytral C, Elbaz P. Exploraciones funcionales en ORL. Edt. Masson Barcelona 1994
- ✓ Love RJ., Webb WB. Neurologia para los especialistas del habla y del lenguaje. Edt. Panamericana 3º edición Madrid 1998
- ✓ Le Huche F, Allali A. La voz Tomo (1,2,3). Edt. Masson Barcelona 1993
- ✓ Koufman J, Isaacson G. Trastornos de la voz. Clinicas Otorrinolaringologicas de Norteamericanas. Vol. 5/1991. Edt. Interamericana.
- ✓ Ramírez C. Manual de Otorrinolaringología, Edt. McGrawHill. Madrid 1998
- ✓ Perelló J. Evaluación de la voz, lenguaje y audición. Edt. Lebon Barcelona 1996
- ✓ Perelló J, Dalva JA. Alteraciones de la voz. Edt. Cientifico-Medica Barcelona 1973
- ✓ Suarez C. Gil-Carcedo; Marco; Medina; Ortega y Trinidad Tratado de Otorrinolaringología y cirugía de cabeza y cuello. Edt. Proyectos Medicos Guadalajara 2000.
- ✓ Angulo A, Blanco JL, Mateos F. Audioprótesis: Teoría y practoca. Edt. Masson Barcelona 1997
- ✓ Manrique M, Huarte A. Implantes cocleares. Edt. Masson 2002

- ✓ Ramirez R. Algaba J. Cenjor C. Ciges M. Gavilan J. Quesada P. Manual de otorrinolarin-gologia. Editorial McGraw-Hill . 1998
- ✓ Plant RL., Schechter GL. et al. Disfagia en niños, adultos y ancianos. Clínicas ORL Norteamericanas Vol. 3/1998.
- ✓ Gonzalo de Sebastian. Audiologia practica. Editorial Panamericana. 1987
- ✓ Lehnhardt. Practica de la audiometria. Editorial Panamericana. 1992
- ✓ Peña J. Manual de logopedia. Edt. Masson Barcelona 2001
- ✓ Rosen C, Murry T. Trastornos de la voz y Fonocirugía. Clínicas ORL Norteamericanas Vol. 4 y 5/2000. Edt. McGraw-Hill Interamericana 2000.

BIBLIOGRAFIA dels temes 10-17:

- King,C.M. i Quigley (1985) Reading and deafness. College-Hill Press. San Diego. California. *Aprofundiment en la llengua escrita de les persones sordes.*
- Lynas,W. (1986) Integrating the handicapped into ordinary schools. A study of hearing impaired pupils. Croom Hehn. London. *Orientacions sobre l'escolarització.*
- Mnrique i Huarte (2002). Implantes cocleares. Ed.Masson. *Intervenció en implants coclears.*
- Marchesi,A. (1987) El desarrollo cognitivo y lingüístico de los niños sordos. Alianza editorial. Madrid. *Manual general d'introducció al tema.*
- Marschark,M. (1993) Psychological Development of deaf children. Oxford University Press. New York. *Aprofundiment en l'àmbit psicològic de la sordesa.*
- Silvestre,N. (1988) "El niño con déficit auditivo" A Sastre,G. I Moreno,M. Enciclopedia práctica de pedagogía. Ed.Planeta. *Visió evolutiva del desenvolupament de criatures sordes des dels primers anys de vida fins l'edat escolar.*
- Silvestre, N. i altres (1998) Sordera comunicació y aprendizaje. Ed.Masson, Barcelona. *Manual bàsic sobre sordesa i amb resultats d'investigacions realitzades a Catalunya.*
- Torres,S. (1995) Deficiencia auditiva. Aspectos psicoevolutivos y educativos. Ed.Aljibe. *Manual general sobre el tema.*
- Wood,D. i altres (1987) Teaching and talking with deaf children. John Wiley & sons. Chichester. *Presentació de diferents temes per aprofundir en el coneixement de la sordesa.*